

RƏQƏMSALLAŞDIRMAYA DAİR BİLGİLƏRİN MƏZMUNU VƏ ONUN TƏSNİFATINA DAİR KONSEPSİYALAR

***Xülasə:** Yeni Texnoloji İnqilab nəticəsində (“Dördüncü Sənaye İnqilabı”) süni intellekt, robotik texnologiyaların sürətli inkişafı qlobal rəqəmsal mühiti formalaşdırdı. Sənaye cəmiyyətinin informasiya cəmiyyəti ilə əvəz olunması fərdlər qarşısında yeniliklərə adaptasiya olma, öyrənmə vəzifələri qoydu. Hal - hazırda , kommunikasiya vasitələri və yeni texnologiyaların sürətli inkişafı nəticəsində elə bir şərait yaranıb ki, informasiya istifadə olunmağa macal tapmamış aktuallığını itirir. Əvvəllər əsas problemlər məlumatların əldə edilməsi idisə , indi birinci yerdə məlumatların emal olunması durur. Bu baxımdan rəqəmsal texnologiyaların gücü və onların tətbiqinin universallığı şəxsi, işgüzar və dövlət idarəetmə proseslərində yeni çətinliklər yaradır.*

***Açar sözlər:** Rəqəmsallaşdırma, rəqəmsal bilik və bacarıqlar, rəqəmsal məzmun.*

IFLA –nın 2014 –cü il Rəqəmsallaşdırma haqqında təlimatı (“Nadir əsərlərin və əlyazmaların rəqəmsallaşdırılmasını planlaşdırmaq üçün təlimat”), IFLA- nın “2019- 2024 –cü illər Qlobal Kitabxanalar üçün həyata keçirilməsi nəzərdə tutulmuş strategiya”sı, rəqəmsal kitabxana, “Hədəf Yetkinlik Modeli -2025”

Giriş. Rəqəmsallaşmanın insanın bütün fəaliyyət sahələrinə daxil olması əvvəllər olmayan yeni, rəqəmsal savadlılıq tələb edən ixtisasların yaranması ilə nəticələnmişdir. Hər hansı bir yeni texnologiya ortaya çıxdıqda, mütəxəssislər və istifadəçilər ondan səmərəli istifadə etmək və potensial məhsuldarlıq qazanmaq üçün yeni bacarıqlara ehtiyac duyur. Rəqəmsallaşdırmaya dair bilgilərin inkişafı səbəkə, ünsiyyət bilikləri də daxil olmaqla, həmçinin rəqəmsal hüquq və vəzifələri bilməklə texnologiyalardan istifadəyə görə müəyyən olunmuş məsuliyyətə uyğun formalaşdırılmalıdır.

Rəqəmsal bilgilərin məzmunu (rəqəmsal səlislik) bir sıra bilik və bacarıqlarla müəyyənləşdirilir, rəqəmsallaşdırmanın təhlükəsiz və effektiv istifadəsi üçün zəruri olanlar internet texnologiyaları və mənbələrini üzə çıxarır . Rəqəmsal savadlılıq üçün əsas hesab olunan səriştələr - müxtəlif məsələləri həll etmək bacarığı, məlumat və rəbitədən istifadə sahəsindəki tapşırıqlar texnologiya (İKT): rəqəmsal mühitdə proqramlardan istifadə edərək məzmun yarada bilən informasiya axtarışı və mübadiləsi, sorgulara cavab daxil olmaqla texnologiyaları idarə edə bilmək, digər insanlarla qarşılıqlı əlaqə yarada bilmək daxildir.

Əsas hissə.

Rəqəmsallaşdırma – müxtəlif bilgi mərkəzlərinin və ənənəvi akademik bölmələrin ən yüksək səviyyəsində qəbul edilən araşdırmalarını bir-biri ilə əla-

qələndirmə bilməkdir. Ən son nəticə insan biliklərinin yeni görünüş modelini təqdim edən coxistiqamətli bir yanaşmadır.

Rəqəmsallaşdırma - dünyanın maddi və mədəni mirasının hər kəs üçün əlçatan hala gətirmək məqsədi daşıyır. Bilgi mənbələrini və kommunikasiya vasitələrini idarə edə bilmək, sağlamlıq və təhsillə yanaşı mədəni və sosial-iqtisadi inkişafı da dəstəkləyir. Bəşəriyyətin bu günə qədər yaratdığı maddi – mənəvi bilgi mirasına bərabər əlçatanlıq səviyyəsi əldə etməsi hər kəsin haqqıdır və bu əlçatanlıq nəsillərin müxtəliflikləri öyrənmə və anlamasını səmərəli şəkildə təmin edir.[2]

Rəqəmsal kitabxana – müəyyən bir keyfiyyətə sahib rəqəmsal mənbələrin toplandığı onlayn bir platformadır və istifadəçilərə mənbələri istifadə fürsətini təmin edən önəmli xidmətlərlə dəstəklənən bu platforma davamedici bir şəkildə, beynəlxalq səviyyədə əlçatan hala gəlmişdir. Rəqəmsal bir kitabxana xidməti, rəqəmsal mənbələrə daxil olmağı təmin edən yeni texnologiyaları tətbiq edir və kitabxana xidmətinin ayrılmaz bir hissəsidir. Rəqəmsallaşdırılmış məzmunu sahib kitabxana müəyyən fərdlər və ya cəmiyyətlərin ekonomik və rahat istifadəsinə uyğun bir şəkildə yaradılır və əlçatan hala gətirilir. Ortaq çalışmalara söykənən rəqəmsallaşdırılmış bir kitabxana kütləvi və elmi kitabxanaların informasiya tələbatlarına cavab olaraq rəqəmsal bir məlumat şəbəkəsi qurmalarını mümkün edir.

Əməkdaşlıq sayəsində ərsəyə gələn “Rəqəmsal Kitabxana”dakı bütün mütəxəsislərin rəqəmsal bilik və bacarıqları birlikdə işləməyə uyğun olmalıdır. **Rəqəmsal bacarıq** dedikdə, köklü, avtomatlaşdırılmış davranış modellərinə əsaslanan rəqəmsal cihazların istifadəsi, rəqəmsal rabitə haqqında bilik və bacarıqlara dair yeni məlumatları əldə etmək və onları idarə etmək üçün tətbiq etmələr və şəbəkələrdən istifadə etməyi bacarmaq nəzərdə tutulur. [3]

Rəqəmsal bacarıq insanlara rəqəmsal məzmun yaratmaq və paylaşmaq imkanı verir, problemləri effektiv və yaradıcı bir şəkildə həll edir, təlim, iş və ümumiyyətlə ictimai fəaliyyətlərdə özünü doğrultma imkanları yaradır.

Kitabxanalar meydana gəldiyi uzun zaman ərzində, bəşəri və mənəvi dəyərlərin ən önəmli təmsilçiləri olmuşdur. Artıq kitabxanalar da rəqəmsal olaraq çalışmaqdadır və rəqəmsal xidmətləri, coğrafi və sosial maneələri, sərhədləri birləşdirərək, yeni bir bilgi və informasiya erası yaratmaqdadır.

Məqsədlər və hədəflər

Rəqəmsallaşdırılmış bir kitabxananın **məqsədi**, rəqəmsal olan və ya olmayan bütün bilgi mənbələrinə strukturlaşdırılmış və etibarlı bir şəkildə birbaşa girişi təmin edir və beləliklə də müasir kitabxana xidmətlərində bilgi texnologiyası, təhsil və mədəniyyəti bir-biri ilə əlaqələndirir.

Bu məqsədi həyata keçirmək üçün aşağıdakı müəyyən olunmuş **hədəflər** verilmişdir:

1. Rəqəmsallaşdırmanın dəstəklənməsi, mədəni və elmi irsin qorunub saxlanmasına çıxış

2. Əqli mülkiyyət hüquqlarına uyğun olaraq hər bir istifadəçi üçün kitabxanalar tərəfindən toplanan məlumat mənbələrinə girişin təmin edilməsi
3. Açıq standartlar və giriş üçün qarşılıqlı əlaqəli kitabxana sistemlərinin yaradılması
4. Kitabxana və məlumat xidmətlərinin ümumi standartların və ən yaxşı təcrübələrin təbliğində mühüm rolunu dəstəkləmək
5. Rəqəmsal bilgilərin daimi mövcudluğunu təmin etmək üçün təcili ehtiyac olması barədə məlumatlılığın artırılması
6. Rəqəmsal kitabxanaların sürətli araşdırma və inkişaf şəbəkələri ilə əlaqələndirilməsi
7. Rəqəmsal məzmun yaratmaq və yaymaq üçün inkişaf etmiş rabitə mediası və digər təşkilati oxşarlıqlardan bəhrələnmək

Rəqəmsallaşdırmaya dair konsepsiyalar

Bir çox ölkə milli rəqəmsallaşdırma proqramları qurmuşdur və **Beynəlxalq Kitabxana Dərnəkləri və Müəsisələri Federasiyası (İFLA)** sammitinin qəbul etdiyi kimi bu proses hələ də davam etdiriləcəkdir.

Ölkəmizdə qəbul olunmuş **“Azərbaycan – 2020: gələcəyə baxış” inkişaf konsepsiyasında** qeyd edildiyi kimi, qarşıda duran əsas vəzifə qeyri-neft sektorunun qabaqlayıcı inkişafına nail olmaq, iqtisadiyyatın səmərəliliyini və rəqabət qabiliyyətliliyini artırmaq və onun innovasiya əsaslı irəliləyişini təmin etmək olmuşdur. [1] Artıq necə illərdir ənənəvi iqtisadiyyatdan rəqəmsallaşdırılmış iqtisadiyyata keçidin əsasları qoyulmuş, bunun üçün həlledici amil olan insan kapitalının adekvat inkişafı ön plana çəkilmişdir. Bu isə yeni sosial-iqtisadi, maddi-mənəvi resursların yeni modelinin formalaşdırılmasına müvafiq tələblər verməklə bərabər, təhsil, mədəniyyət, informasiya təminatı sisteminin kökündən dəyişdirilməsinə, informasiyanın emalı və istifadəçilərə çatdırılması istiqamətində innovativ proseslərə, həmçinin İTK və virtual tədrisin, kompyuter-şəbəkə biliklərinin rolunun gündən-günə artmasına gətirib çıxarmışdır. Eyni zamanda, ölkəmizdəki kitabxana–informasiya mərkəzlərinin rəqəmsallaşdırılması prosesləri məqsədyönlü şəkildə davam etməkdədir.

İFLA - nın 2014-cü ilin sentyabrında hazırladığı **“Nadir əsərlərin və əlyazmaların rəqəmsallaşdırılmasını planlaşdırmaq üçün təlimat”**ı rəqəmsal fondun yaradılması texnologiyası haqqında ən mühüm sənədlərdən biri hesab etmək olar.[4] Təlimatda irəli gələn müddəalara görə layihələr diqqətlə planlaşdırılmalıdır; məqsəd və vəzifələr, müəllif hüquqları məhdudiyyətləri, maliyyə mənbələri və institusional səlahiyyətlər nəzərə alınmalıdır. Layihələrdə kitabxanaçılar, texnoloqlar, mühafizə mütəxəssisləri, tədqiqatçılar və mənecərlər arasında əməkdaşlıq qurulmalıdır.

Böyük həcmli məlumatların, mənbələrin toplanması, ətraflı görüntülü təhlili, məlumatların vizualizasiya, coğrafi xəritə və sosial media və s. rəqəmsal elementlər daxil olmaqla, tədqiqat metodlarının ehtiyacları proqnozlaşdırılmalıdır. Fondlara daxil olmaq üçün rəqəmsallaşdırma layihələri gündəmə gəti-

rilməli, bu kolleksiyalar digər qurumların müvafiq materialları ilə virtualizasiya zamanı istifadə olunmalıdır.

IFLA- nın “2019- 2024 –cü illər Qlobal Kitabxanalar üçün həyata keçirilməsi nəzərdə tutulmuş strategiya” kitabxanalar üçün çox mühüm bir sənəd və dəyərli istinad nöqtəsidir. Bu strategiya aşağıdakı əsas istiqamətləri tövsiyə etmişdir.

1. Strateji istiqamət – Qlobal Kitabxanaların səsinə gücləndirin
2. Strateji istiqamət – Peşəkar təcrübənizi motivasiya edin və gücləndirin
3. Strateji istiqamət – Sahələri birləşdirin və gücləndirin
4. Strateji istiqamət – Təşkilatınızı optimallaşdırın

Davamlı inkişaf məqsədlərinə çatmaq üçün kitabxanaların gücünü göstərmək, dəyərli bir tərəfdaş kimi beynəlxalq təşkilatlarda və icaslarda güclü bir iştirak yaratmaq, kitabxana dərnəkləri və kitabxanalarla işlərində görülən əsas qanuni və maliyyə problemlərini müəyyənləşdirmək və fəaliyyətə təşviq etmək üçün işləmək, intellektual azadlıq və insan hüquqları daxil olmaqla açıq giriş və kitabxana dəyərləri ətrafında ictimai rəyi və mübahisələri formalaşdırmaq bu strategiyada nəzərdə tutulmuş əsas müddəalardır.

Rəqəmsallaşdırma prosesində motivasiya verən əsas mənbələri və materialları istehsal etmək, əlaqələndirmək və paylaşmaq, kitabxanalara diqqəti cəlb etmək və enerji vermək üçün müntəzəm olaraq yüksək keyfiyyətli kampaniyalar, məlumat və digər rabitə məhsulları təqdim edilməsi də strategiyada nəzərdə tutulan əsas məsələlərdəndir.

Avropa Birliyi öz hesabatında (2017) **“Vətəndaşlar üçün Rəqəmsal Yetkinlik Modeli “** nə xüsusi yer ayırmışdır.[5] Bu konsepsiyada rəqəmsal bilik və səriştəliliyə sahib olan fərdlərin bacara bilməli olduğu keyfiyyətlər öz əksini tapmışdır:

1. İnformasiya savadlılığı
2. Əlaqə və əməkdaşlıq
3. Rəqəmsal məzmunun yaradılması
4. Təhlükəsizlik
5. Problemin həlli

1.1 Rəqəmsal məlumatların nəzərdən keçirilməsi, axtarışı və filtrlənməsi, məzmun, məlumat ehtiyacını formalaşdırmaq, rəqəmsal məlumatları axtarmaq, məzmununa daxil olmaq üçün mühit

1.2 İnformasiya , məlumat və rəqəmsal məzmunun qiymətləndirilməsi, etibarlılığı təhlil etmək, müqayisə etmək və tənqidi qiymətləndirmək, məlumat mənbələri, rəqəmsal məzmunun etibarlılığı, verilənləri təhlil və şərh etmək

1.3 Rəqəmsal məzmun idarə edilməsi, verilənləri, məlumatları və məzmunu emal etmək, saxlamaq və istifadə etmək, bu prosesləri strukturlaşdırılmış şəkildə təşkil etmək

2.1 Rəqəmsal qarşılıqlı əlaqə, müxtəlif rəqəmsal texnologiyalar vasitəsilə qarşılıqlı əlaqə qurmaq, müvafiq rəqəmsal rabitəni müəyyənləşdirmək

2.2 Rəqəmsal mübadilə, veriləri, məlumatları və rəqəmsal məzmunu digərləri ilə paylaşmaq, müvafiq rəqəmsal texnoloji vasitələri mübadilə üçün vasitəçi kimi istifadə edə bilmək

2.3 Rəqəmsal texnologiyalar vasitəsilə vətəndaşın cəmiyyətin həyatında iştirakını təmin etmək, özəl rəqəmsal xidmətlər.

2.4 Rəqəmsal əməkdaşlıq, əməkdaşlıq etmək üçün rəqəmsal alətlərdən və texnologiyalardan istifadə etmək, mənbələrin və biliklərin birgə istehsalı

2.5 Onlayn etiket, əmtəə nişanına sahib olmaq, rəqəmsal istifadə müddətində davranış qaydalarını və normalarını bilmək müəyyən bir auditoriya üçün adlandırma strategiyaları, rəqəmsal mühitdə mədəni və nəsil müxtəlifliyini anlamaq və inkişaf etdirmək.

2.6 Rəqəmsal şəxsiyyətinizi idarə etmək, bir və ya daha çox rəqəmsal şəxsiyyət yarada bilmək və onu idarə edə bilmək, nüfuzunuzu, rəqəmsal şəxsiyyətini qorumağı bacarmaq.

3.1 Rəqəmsal məzmunun yaradılması və inkişafı, fərqli formatlarda rəqəmsal məzmun yaradılması və redaktə edilməsi.

3.2 Rəqəmsal məzmunun inteqrasiyası və işlənməsi, məlumat və məzmunun keyfiyyətini dəyişdirmək və yaxşılaşdırmaq, yeni bir məlumat yaratmaq üçün onları tək bir məlumat toplusuna daxil etmək

3.3 Müəllif hüquqları və lisenziyaları, necə istifadə edildiyini anlamaq

3.4 Proqramlaşdırma, aydın və ardıcıl əməlləri planlaşdırmaq və inkişaf etdirmək, hesablama sistemləri üçün konkret tapşırıqları yerinə yetirmək

4.1 Cihazların və rəqəmsal məzmunun qorunması, riskləri anlamaq və rəqəmsal mühitdəki təhdidlər, təhlükəsizlik tədbirləri haqqında məlumat

4.2 Rəqəmsal mühitdə fərdi məlumatların qorunması və məxfiliyini təmin edilməsi, şəxsi məlumatların necə istifadə ediləcəyini anlamaq, zərərin qarşısını almaq üçün maneəvrlər

4.3 Sağlamlığı və rifahı qorumaq, fiziki və psixoloji sağlamlıq risklərindən və təhdidlərdən çəkinmək, rəqəmsal texnologiyalardan istifadə müddətində sağlamlıq, özünü və başqalarını rəqəmsal mühitdəki potensial təhlükələrdən qorumaq, sosial rifah üçün rəqəmsal texnologiyalar haqqında məlumatlı olma.

4.4 Rəqəmsal texnologiyaların ətraf mühitə təsirlərindən xəbərdar olmaq, ətraf mühit və ekologiyanı qorumaq

5.1 Texniki problemlərin həlli, iş zamanı rəqəmsal cihazlarda baş verən texniki problemləri müəyyənləşdirə bilmək və onları həll etmək

5.2 Ehtiyacların müəyyənləşdirmək və texnoloji həllər, tələb olunan rəqəmsal vasitələri seçmək, şəxs üçün rəqəmsal mühitləri fərdiləşdirmək

5.3 Rəqəmsal texnologiyaların yaradıcı istifadəsi, bilik yaratmaq üçün rəqəmsal vasitələrdən və texnologiyadan istifadə etmək,

tədqiqat və yenilikləri izləmək, problemlərin konseptual həllərini inkişaf etdirmək, rəqəmsal mühitdəki vəziyyətlər.

5.4 Rəqəmsal bacarıqlarda boşluqların müəyyən edilməsi və inkişaf etdirilməsi olduğunu başa düşmək, öz rəqəmsal sərişələrini inkişaf etdirməkdə

başqalarına dəstək olmaq, rəqəmsal mühitdə özünü inkişaf etdirmək üçün imkanlar axtarmaq

Boston Consulting Group (BCG) dünya ölkələrinin bütün sahələrində və bölgələrində fəaliyyət göstərən, tərəfdaşları özəl, dövlət və qeyri-kommer-siya təşkilatları olan şirkətdir. İdarəetmə konsaltinqində, iş strategiyası üzrə aparıcı məsləhətçi, ixtisaslaşmış beynəlxalq bir şirkət olaraq **BCG** –nin hazırladığı **“Hədəf Yetkinlik Modeli -2025 “** çox parlaq bir yanaşmadır.[6]

“Hədəf Yetkinlik Modeli - 2025” rəqəmsal mühitdə kompleks əməkdaşlıq və ünsiyyət bacarıqları, kompüter savadının yetərliliyini nəzərə almağın vacibliyini vurğulayır. Bu modeldə rəqəmsal mühitdə işləmək kimi tamamilə texniki bacarıqlara əlavə olaraq, cihazlarla idraki və sosial-davranış da daxildir. Rəqəmsal mühitdə təsirli ünsiyyət və insanın öz inkişafı, bu səriştələri inkişaf etdirmək üçün aşağıdakı əsas istiqamətləri müəyyən edilə bilər:

1. Rəqəmsal bacarıq və bilik (əsas rəqəmsal savadlılıq, məlumat analitikası, maşın öyrənmə, süni intellekt, proqrammatika, İT sistemlərinin memarlığı, kiber təhlükəsizlik);
2. Dəyişkənliyin öhdəsindən gəlməyə kömək edən bacarıq və bilik, gələcəyin əminliyi. Məsələn, uyğunlaşma, kritik və sistemli düşüncə, stresin öhdəsindən gəlmək bacarığı, idarəetmə dəyişikliyi, iş planlaşdırma, "ömür boyu öyrənmə" konsepsiyasına uyğun olaraq öz üzərində işləmə bacarığı;
3. Böyük bir məlumat axınının öhdəsindən gəlməyə kömək edən bacarıq və bilik, əsas proqramlaşdırma bacarıqları, axtarış, informasiyanın təhlili və işlənməsi, informasiya gigiyenası, media savadlılığı, habelə diqqətli idarəetmə;
4. Yüksək ünsiyyət bacarıqlarını təyin edən bacarıq və biliklər, effektiv şəxsiyyətlər arasındakı qarşılıqlı əlaqə, zehni komanda işi, əməkdaşlıq, özünü təqdim etmə bacarıqları, işgüzar danışıqlar;
5. Cihazların mənimsəmə bilmədiyi bacarıq və bilik, emptyia və emosional zəka, yaradıcılıq və düşüncədən kənar düşüncə, robot prosesinə nəzarət

Nəticə: Qarşıdakı illərdə qabaqcıl dünya təcrübəsindən istifadə etməklə Azərbaycanda informasiya cəmiyyətindən rəqəmsal cəmiyyətə keçidin tələblərinə uyğun olaraq yeni bilik və texnologiyaların istifadəsini, mənimsənilməsini və yayılmasını təmin edən milli innovasiya sisteminin formalaşdırılması prosesinin tamamlanması nəzərdə tutulur. İnformasiya cəmiyyətindən rəqəmsal cəmiyyətə keçidin daha sürətlə təmin edilməsi, İTK-nin inkişafı ilə biliyə əsaslanan iqtisadiyyatın, qurulması, dövlət və yerli özünüidarəetmə orqanlarında İKT-nin tətbiqinin genişləndirilməsi və elektron xidmətlərin inkişaf etdirilməsi, cəmiyyətin informasiya məhsul və xidmətlərinə tələbatının dolğun ödənilməsi, rəqəbatqabiliyyətli və ixracyönümlü İTK potensialının gücləndirilməsi qarşıda duran prioritet vəzifələrdəndir.

Bütün bunlar ölkəmiz üçün hər bir sahə üzrə yüksək ixtisaslı mütəxəssislərin hazırlanmasına tələbatı artırır. Bu da öz növbəsində mütəxəssis hazırlığı sahəsindəki islahatların istiqamətlərini dünyada gedən inkişaf tendensiyalarına uyğun qurmaq zərurətini ortaya qoyur.

İstifadə edilmiş ədəbiyyat siyahısı

Azərbaycan dilində

1. “AZƏRBAYCAN 2020: GƏLƏCƏYƏ BAXIŞ” İNKİŞAF KONSEPSİYASI”-nın təsdiq edilməsi haqqında [Mətn] : Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı , 29 dekabr 2012 –ci il / Azərbaycan Respublikası Prezidenti (2012-; İlham Əliyev // Azərbaycan.-2012.-29 yanvar.- S.1.

Rus dilində

2. Обучение цифровым навыкам: глобальные вызовы и передовые практики. Аналитический отчет. — М.: АНО ДПО «Корпоративный университет Сбербанка», 2018 — 136 с.: ил., табл.
3. «Целевая модель компетенций 2025», подготовленная BCG на базе консенсус-мнения экспертов и анализа подходов Библиотеки компетенций Lominger, Сбербанк, RosExpert / Korn Ferry, НИУ ВШЭ, WorldSkills Russia и Global Education Futures

İngilis dilində

4. Guidelines for Planning the Digitization of Rare Book and Manuscript Collections// Written by the IFLA Rare Book and Manuscripts Section Version: June 2014 Not yet endorsed by the IFLA Professional Committee or Governing Board. https://www.ifla.org/files/assets/rare-books-and-manuscripts/Project-documents/ifla_rbms_digitization_guidelines_final_draft_20140703.pdf
5. European Union – “DigComp 2.1: The Digital Competence Framework for Citizens with eight proficiency levels and examples of use”, 2017
6. European Union — “Digital Education Action Plan”, 2018 https://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework/education-technology_en

Вазуфа Худиева

ПОНЯТИЯ О СОДЕРЖАНИИ ИНФОРМАЦИИ О ОЦИФРОВКЕ И ЕЕ КЛАССИФИКАЦИИ РЕЗЮМЕ

В результате Новой технологической революции («Четвертой промышленной революции») быстрое развитие искусственного интеллекта и робототехники сформировало глобальную цифровую среду. Замена индустриального общества информационным обществом поставила перед людьми задачу адаптироваться к инновациям и обучению. Сегодня, в результате стремительного развития коммуникаций и новых технологий, информация теряет свою актуальность. Раньше основными проблемами были сбор данных, но теперь первоочередной задачей является обработка данных. В этом отношении мощь цифровых технологий и их Универсальность приложения создает новые проблемы в процессах личного, делового и государственного управления.

Ключевые слова: Оцифровка, цифровые знания и навыки, цифровой контент, Руководство ИФЛА по цифровизации на 2014 г. («Руководство по планированию оцифровки редких произведений и рукописей»), Внедрение ИФЛА для стратегии глобальных библиотек на 2019-2024 гг. », Цифровая библиотека, «Целевая модель зрелости -2025 »”

**CONTENT OF INFORMATION ON DIGITIZATION AND CONCEPTS OF ITS
CLASSIFICATION**

SUMMARY

As a result of the New Technological Revolution (the "Fourth Industrial Revolution"), the rapid development of artificial intelligence and robotics has shaped the global digital environment. The replacement of the industrial society with the information society has set individuals the task of adapting to innovation and learning. Today, as a result of the rapid development of communications and new technologies, information is losing its relevance. Previously, the main problems were data acquisition, but now the first priority is data processing. In this regard, the power of digital technologies and their application universality creates new challenges in personal, business and public administration processes.

Keywords: Digitization, Digital Knowledge and Skills, Digital Content, IFLA's Digitalization Guidelines for 2014 ("Guidelines for Planning the Digitization of Rare Works and Manuscripts"), IFLA for 2019-2024 for Global Libraries strategy", digital library, "Target Maturity Model -2025 "

Rəyçi: p.ü.f.dok.,dos. S.A.Sadıqova